సంస్కారం

కథానిక

డాక్టర్ ఎ. విజయలక్ష్మి

ప్రాట్నా జంక్షన్ నంబర్ వన్ ప్లాట్ ఫామ్ మీద నుంచున్న భారతి వాచ్ వంక విసుగ్గా చూచింది. ట్రెయిన్ దానా పూర్ స్టేషన్ దాటేసిందని యిందాకే చెప్పాడు ఎంక్వయిరీ మహానుభావుడు, యింత వరకు అజా, పజా లేదు. మధ్య పుల్ వారీ స్టేషన్‌లో పడకోలేదుకదా!

"హాలో! భారతి గారూ!" తెలుగు కంఠం వినిపించే సరికి ప్రాణం లేచి వచ్చినట్లయి సంతోషంగా అతనివంక చూచింది భారతి.

"హాలో" భారతి విష్ చేస్తూ వుండ గానే, ఆమె ఎదురుచూస్తున్న ట్రెయిన్ వచ్చింది.

"ఓ ఫ్రెండ్‌కి సెండాఫ్ యివ్వడాని కొచ్చాను. మీరిలా వచ్చారేంటి? మీ వారు గాని వస్తున్నారా?" చనువుగా, ఆప్యాయంగా, హద్దులు మీరకుండా మాట్లాడే ప్రసాదరావంటే ఎంతో యిష్టం భారతికి. ఎప్పుడైనా అతను కనిపించి మాట్లాడితే ఆత్మబంధువును చూచినట్లుంటుంది.

"అబ్బే లేదండి తనకు లీవ్ దొరక దిప్పుడు" భర్త ప్రసక్తి రాగానే భారతి హృదయంలో చిన్న కెరటం లేచి చెక్కిళ్ళు కందాయి. భారతి చెప్తూ వుండ గానే, వేగంతగ్గి ఆగబోతున్న ట్రెయిన్ లోంచి ఒకతను భారతినిచూచి నవ్వుతూ చెయ్యూపాడు.

అతన్ని చూడగానే భారతి ముఖం కళ కళలాడి పోయింది. ట్రెయిన్ ఆగ గానే ఒక్క అంగలో ప్లాట్‌ఫామ్ మీదికి దూకాడతను. ప్రసాదరావు ఉని కిని మరిచిపోయినట్లుగా భారతి వడి వడిగా సారథివైపు నడిచింది.

"భారతీ!" సంభ్రమంగా భారతి వంక చూస్తూ వుండిపోయాడతను.

"నీ కోసం ఎన్ని యుగాల నుంచి యీ చలిలో వెయిట్ చేస్తున్నానో తెలుసా?"

ఆప్యాయంగా సారథివంక చూచింది భారతి.

"రియల్లీ....?! ఎంత అదృష్ట వంతుడిన్నేను!!" మెరుస్తున్న కళ్ళతో భారతి వంక చూశాడు సారథి.

"అన్యాయం భారతి గారూ!" ఉలిక్కిపడి ప్రసాదరావు వైపు తిరిగింది భారతి.

"అయామ్ సారీ! ఎక్స్‌ట్రీమ్‌లీ సారీ ప్రసాద్‌గారూ! సారథీ! వీరు పాట్నా యూనివర్శిటీ ఇంగ్లీషుడిపార్ట్‌మెంట్‌లో పి హెచ్. డి. చేస్తున్నారు. ప్రసాద్ గారూ! ఇతను నా ఫ్రెండ్ సారథి. బెంగుళూరులో పనిచేస్తున్నాడు. ఢిల్లీలో ఏదో పనుండి వచ్చి, దగ్గర్లోకి వచ్చాను కదా అని నన్ను చూడడానికి వచ్చాడు"

"యీమె డాక్టర్ భారతి అని నా ఫ్రెండ్ ప్రసాద్‌గారూ! ప్రిన్స్‌వేల్స్ మెడికల్ కాలేజిలో పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్ స్టూడెంట్" చిలిపిగా భారతి వంక

చూసాడు సారథి. 'యితను నా ఫ్రెండ్' అని ధైర్యంగా చెప్తున్న భారతి వంక ఒక క్షణం ఆశ్చర్యంగా చూచి మళ్ళీ మామూలుగా అయిపోయాడు ప్రసాద్.

కాసేపు స్టేషన్‌లోనే నుంచుని కబుర్లు చెప్పుకుని బయటి కొచ్చేప్పటికి, పాట్నా నగరాన్ని కౌగిలించుకున్న భయంకరమైన చలి చెంపలకు తాకింది.

"ప్రసాద్‌గారూ! యిక్కడ భారతి హాస్టల్‌కి దగ్గర్లో మంచి హోటలేదైనా వుందా?"

"అదేంటండీ? భలేవారు. హోటల్లో వుండడమేంటి? భారతిగారి హాస్టల్‌కి దగ్గర్లోనే కదమ్‌క్వాన్‌లో వుంది మా రూమ్. మా రూమ్‌కి వెళ్దాం. ప్రసాద్ హడావిడికి ఒక ప్రక్క సంతోషంగా వున్నా, యీ చలిరాత్రిలో మరో బిహారీ స్టూడెంట్‌తో ఆ జానెడు గదిలో కలిసి వుంటున్న అతన్ని యిబ్బంది పెట్టడ మిష్టం లేకపోయింది భారతికి.

"ఎందుకు? ఒద్దండి. సారథి హోటల్లో వుంటాడు" గబగబ అనేసింది భారతి.

"అదేం కుదరదు. నేను కలవకపోతే అది వేరే సంగతి. కలిసాక అతిథి మర్యాద చెయ్యకుండా వదుల్తాననుకున్నారా?" చనువుగా సారథి చేతిలో సూట్ కేస్ తీసుకుని రిక్షా ఎక్కి కూర్చున్నాడు ప్రసాద్.

"రండి సారథిగారూ! గుడ్‌నైట్ భారతిగారూ!" ఇంకో రిక్షా వాడిని పిలిచి మేమ్ సాబ్‌ని మెడికల్ కాలేజి హాస్టల్‌కి తీసుకువెళ్ళమని పురమాయించి దాదాపు బలవంతంగా సారథిని తన రిక్షాలో కూర్చోబెట్టుకుని వెళ్ళిపోయాడు ప్రసాద్.

ఇది వేషం—మోసం!

ఆవు మనిషై పోయింది
పెయ్య నాగలై పోయింది
శంఖంలో పోస్తే పైపు నీళ్ళు
తీర్థమైపోయింది
జనంలో కలిసి తాలు తప్ప
ధాన్యమైపోయింది
అవినీతి నష్టేట్లో మునిగి
అవతారం మార్చింది
నిన్నటి ఈ దౌర్భాగ్యుడు
నేతగా నీతులు చెపుతున్నాడేం చెప్మా!
లుచ్ఛాలకు స్వచ్ఛంద మరణం లేదు
కాబోలు!
అయ్యో, ఈ దరిద్రుడు
పవిత్రుడు కాడు, పరమ కిరాతకుడు
ఈ సన్యాసి వేషం మొన్నటి
దసరా పండుగ నాటిది!
ఈ వాసన రాత్రి సారా కొట్టు నివాసఫలం
ఈ సూక్తులు నా యింట్లో
పుస్తకం లోనివి
ఈ టోపీ వాడి తాతయ్య పారవేసుకుంది
నయవంచకుడు-నమ్మకండి
వీడు దొంగ-గారడీ వాడు
గజనీ, గోరీల వారసుడు-ఆస్తితో
కుళ్ళిపోయిన
అజీర్ణ రోగగ్రస్తుడు
అది బలుపు కాదు వాపు
అది తెలుపు కాదు పాలిన రూపు!
నక్కను నాయకుణ్ణి చేయకండి
మిత్రభేదం కథ మరిచిపోకండి!

చందు సుబ్బారావు

"భలేవాడు" అనుకుంటూ రిక్షా ఎక్కింది భారతి. తమకు ఇబ్బంది అయినా తన ఫ్రెండ్‌ని అంత అప్యాయంగా ప్రసాద్ తీసుకెళ్తుంటే భారతి హృదయం ఆనందంతో కృతజ్ఞతతో పొంగిపోయింది.

మరునాడు సాయంత్రందాకా సారధితో కలిసి పాట్నా నగరంలో చూడాల్సిన ప్రదేశాలన్నీ చూస్తూ కబుర్లు చెప్తుకున్నా అతను వెళ్ళిపోతుంటే తనను తాను నిగ్రహించుకోలేకపోయింది భారతి. క్రమక్రమంగా ట్రెయిన్ కనుమరుగవుతుంటే కళ్ళు సన్నటి పొర కప్పినట్లయి మసకబారాయి. ప్రసాద్ భారతి వంక ఆశ్చర్యంగా చూస్తున్నాడు.

"భారతిగారూ!" ఉలిక్కిపడి కళ్ళల్లోని చెమ్మని దాచుకుంటానికి ప్రయత్నిస్తూ ప్రసాద్ చూపుల్ని తప్పించుకుంది భారతి.

"రండి అలా నడుచుకుంటూ వెళ్ళి భారత్ కేఫ్‌లో వేడివేడి దోసె ఇడ్లీ, సాంబార్ తినేసి వెళ్దాం" అతని వంక కృతజ్ఞతగా చూచింది భారతి. కాని అతని వెంటవెళ్ళి తినడానికి మొహమాట పడింది.

"ఒద్దు యిప్పుడేం తినాలని లేదు. హాస్టల్‌కి వెళ్ళిపోతాను."

"అలాఅంటే ఒదుల్తాననుకున్నారా? అదేం కుదరదు, పదండి, పదండి. ఒద్దనుకుంటూనే ఖచ్చితంగా ఒద్దని చెప్పలేక అతని వెంట నడిచింది భారతి.

"భారతి గారూ! సారధిగారు మీకు బాగా క్లోజ్ ఫ్రెండనుకుంటాను." నిరుత్సాహంగా, అన్యమనస్కంగా చేతిలోని నీళ్ళగ్లాసు వంక చూస్తున్న భారతిని అడిగాడు ప్రసాద్.

"అవును. అందులోనూ చాలారోజుల తరువాత కలిసాడేమో, అప్పుడే వెళ్ళిపోయాడంటే ఎందుకో కంట్రోల్ చేసుకోలేకపోతున్నాను" ఇడ్లీ ప్లేటు దగ్గరకు తీసుకుంటూ జవాబిచ్చింది భారతి. మధ్యమధ్యలో ఏవో ఒకటి రెండు మాటలు మాట్లాడినా దాదాపు మౌనంగా టిఫిన్ తినడం ముగించింది భారతి.

"యింత వెత్తాన్నేను యిక్కడదాక తీసుకొచ్చి టిఫిన్ పెట్టించినందుకు చాలా థాంక్స్" అంది భారతి చిన్నగా నవ్వుతూ. రిక్షాకోసం చూస్తున్న భారతి వంక సీరియస్‌గా చూస్తూ వుండిపోయాడు ప్రసాద్.

"సారీ భారతీ, రాత్రి సారధిగార్ని నా రూమ్‌కి తీసుకు వెళ్ళడం మూలాన మీరు ఏకాంతంగా వుండడానికవకాశం లేకుండా చేసానేమో కదూ?" అతనలా సడెన్‌గా అడిగేసరికి చివ్వున అతని వైపుకు తిరిగింది.

"ఏమిటి మీరనేది?" విస్మయంగా ప్రసాద్ వంక చూచింది భారతి.

"సారధి వున్న ఒక రాత్రిని మీకు కాకుండా చేసానే అని" ప్రసాద్ చూపులో మార్పు. అతని మాటల్లోని శ్లేష గుర్తించి తృళ్ళిపడింది భారతి.

"వాడ్డూయూమీన్?" కంఠం కరుకుగా వున్నా భారతి ముఖం పాలిపోయింది. కాని అతనిలో నిద్రలేస్తున్న రాక్షసుడికి వివేకం, జాలిరెండూ లేకుండాపోయాయి. అతని హృదయానికి, మెదడికినోటికిమధ్య

మున్న కనెక్షన్స్ తెగిపోయి నోరు యిష్టం వచ్చినట్లు స్వతంత్రంగా మాట్లాడేసింది.

"ఈ రాత్రికి నన్ను సారధి అనుకో కూడదూ!" ఆకాశం విరిగి తన మీద పడితే బావుండు! భూమి రెండుగా చీలి తనని దాచుకుంటే బావుండు ననిపించింది భారతికి. తను ఎంతో సహృదయుడు స్నేహపాత్రుడూ అని నమ్మిన వ్యక్తి యితను. ఆడ, మగ కలిసినవ్వుతూ కబుర్లు చెప్పుకుంటూంటే చూసీ చూడనట్లు ఊరుకునేంత వరకే ఎదిగింది సమాజం. ఆడ, మగ స్నేహం తాలూకు గాఢానుభూతుల్ని పంచుకుంటూంటే అవి శరీర సంబంధాలకు అతీతంగా వుండగలవని నమ్మేంతవరకీ సమాజం ఎదగలేదని తనకు తెలుసు కాని మామూలు సమాజం కంటె ఉన్నతుడిగా కనిపిస్తున్న యితను కూడా తమ బాంధవ్యాన్ని సమాజపు చత్వారపు కళ్ళతోనే చూశాడే! తనను ఎంత హీనంగా అంచనా వెయ్యక పోతే యింత జుగుప్సాకంగా మాట్లాడ గలుగుతాడు!

"భారతీ!" ప్రసాద్ చెయ్యి తన భుజం మీద పడగానే అంత చలిలోనూ తన శరీరాన్ని బాయిలర్‌లో పడేసినట్లు ఫీలయింది భారతి.

"ప్రసాద్ గారూ! యింకా మీ సంస్కారం మీద పూర్తిగా నమ్మకం పోలేదు నాకు స్నేహమనేది శరీరసంబంధాలకుమించిన అనుబంధమని నమ్మగలిగిన రోజున మళ్ళీ నన్ను పలకరించండి" తనచేతిని పురుగును విదిలించేసినట్లు విదిలించేసి వడివడిగా వెళ్ళిపోతున్న భారతిలో అధునిక స్త్రీలోని ఒక కొత్త కోణాన్ని దర్శించ గలిగాడు ప్రసాద్.

Statement about ownership and other particulars about ABHYUDAYA, LITERARY MONTHLY, MADRAS.

FORM IV (See Rule 8)

1.	Place of publication	: Madras
2.	Periodicity of its publication	: Monthly
3.	Printer's Name (Whether citizen of India ?) (If foreigner, State the country of origin) Address	Sri V. V. Subbarao Indian Madras-600 021
4.	Publisher's Name (Whether citizen of India ?) (If foreigner, state the country of origin) Address	Sri T. Venkataramayya Indian 15, Arulamal Street, Madras-600 017
5.	Editor's Name (Whether citizen of Iddia ?) (If foreigner, state the country of origin) Address	Sri T. Venkataramayya : Indian 15, Arulammal Street, Madras-600 017
6.	Names and addresses of individuals who own the newspaper and partners or share holders holding more than one percent of tue total capital.	: Andhra Pradesh progressive Writer's Association, Madras Branch, 15, Arulammal Street, Madras-600 017

I, T. Venkataramayya, hereby declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge and belief.

Date : 1-3-1978

(Sd.) T. VENKATARAMAYYA,
Publisher.